

Na podlagi prvega odstavka 28. člena Zakona o računskem sodišču
(ZRacS-1, Uradni list RS, št. 11/01)
izdajam

REVIZIJSKO POROČILO

O PRAVILNOSTI IN SMOTRNOSTI POSLOVANJA SLOVENSKE ODŠKODNINSKE DRUŽBE PRI PRODAJI DELNIC DRUŽBE VIATOR & VEKTOR d. d., LJUBLJANA V LETU 2001

Številka: 1206-7/2003-18

Ljubljana, 28. julija 2004

KAZALO

I.	UVOD	3
1.	Predstavitev revizije	3
2.	Predstavitev Slovenske odškodninske družbe	4
2.1	Zakonska podlaga	4
2.2	Odgovorne osebe	4
2.3	Naložbena dejavnost družbe	4
3.	Povzetek ugotovitev	6
II.	PRIPOROČILA	6
III.	MNENJE	7
1.	Mnenje o pravilnosti poslovanja Slovenske odškodninske družbe pri prodaji delnic družbe Viator & Vektor v letu 2001	7
2.	Mnenje o smotrnosti poslovanja Slovenske odškodninske družbe pri prodaji delnic družbe Viator & Vektor v letu 2001	7
IV.	ODZIVNO POROČILO	7

I. UVOD

1. Predstavitev revizije

V program dela Računskega sodišča Republike Slovenije za leto 2003 je bila vključena revizija prodaje delnic družbe Viator & Vektor d. d., Ljubljana (v nadaljevanju: Viator & Vektor) na Slovenski odškodninski družbi d. d., Ljubljana (v nadaljevanju: SOD) v letu 2001. Revizijo, ki je bila uvedena s sklepom¹, so izvedli revizorji Računskega sodišča Republike Slovenije (v nadaljevanju: računsko sodišče).

Predmet revizije je bila prodaja 9,78 odstotka delnic družbe Viator & Vektor v letu 2001. SOD je delnice pridobila leta 1996 v procesu lastninjenja in preoblikovanja podjetij.

Cilj revizije je bil ugotoviti

- resničnost in točnost podatkov v poročilu SOD o prodaji,
- pravilnost postopka prodaje in
- smotrnost prodaje.

Postopek revizije smo vodili v skladu z veljavno zakonodajo, ki ureja delovanje računskega sodišča, s smernicami in z navodili računskega sodišča za revidiranje ter standardi revidiranja, ki jih uporablja računsko sodišče v skladu z Napotilom za izvajanje revizij². Pri revidiranju smo uporabljali tudi INTOSAI smernice za revidiranje privatizacije³.

Pri izvedbi revizije smo uporabili naslednje metode dela:

- zbrali in pregledali dokumentacijo, povezano s postopkom prodaje delnic, ter analizirali pridobljene podatke in aktivnosti SOD,
- opravili razgovore s predstavniki uprave SOD, pravne službe in upravljavci naložb,
- pridobili podatke o poslovanju družbe Viator & Vektor ter
- primerjali postopek s podatki v poročilu, ki ga je na zahtevo računskega sodišča pripravil SOD.

SOD je na zahtevo računskega sodišča⁴ dne 29. 8. 2003 pripravila poročilo o prodaji delnic v družbi Viator & Vektor (v nadaljevanju: poročilo o prodaji delnic). Iz poročila o prodaji delnic so razvidni naslednji podatki:

- pravna podlaga za pridobitev kapitalske naložbe,
- pravna podlaga za odsvojitve kapitalskih naložb,
- opredeljeni cilji in ocena realizacije ciljev prodaje,
- kratka kronološka predstavitev postopka prodaje delnic družbe Viator & Vektor in
- odgovorne osebe, ki so sodelovale pri prodaji.

¹ Št. 1206-7/2003-5.

² Napotilo za izvajanje revizij (Uradni list RS, št. 41/01).

³ Guidelines on Best Practice for the Audit of Privatisations, INTOSAI Working Group on the Audit of Privatisation; <http://www.nao.gov.uk/intosai/wgap/bestprac.htm>.

⁴ Št. 1206-9/2003-2.

2. Predstavitev Slovenske odškodninske družbe

2.1 Zakonska podlaga

Slovenski odškodninski sklad (v nadaljevanju: Sklad) je bil ustanovljen z Zakonom o Slovenskem odškodninskem skladu⁵ (v nadaljevanju: ZSOS) kot finančna organizacija za poravnavo obveznosti upravičencem po Zakonu o denacionalizaciji⁶, Zakonu o zadrugah⁷ in drugih predpisih, ki urejajo denacionalizacijo premoženja. Naknadno so se njegove naloge razširile tudi na plačilo odškodnine žrtvam vojnega, povojnega nasilja in zaplembe premoženja⁸. Za izpolnjevanje nalog je Sklad izdajal obveznice ter upravljal in razpolagal z vrednostnimi papirji in drugimi sredstvi, pridobljenimi v skladu z ZSOS. Likvidna sredstva za poravnavanje zakonskih obveznosti družba zagotavlja s prodajo svojega premoženja⁹.

Z Zakonom o javnih skladih¹⁰ je bil Sklad v letu 2000 preimenovan v Slovensko odškodninsko družbo, katere edini ustanovitelj in lastnik je Republika Slovenija.

SOD posluje na podlagi statuta družbe, ki ga sprejme skupščina s soglasjem Vlade Republike Slovenije. Organa upravljanja družbe sta skupščina in upravni odbor (imenuje ga skupščina).

2.2 Odgovorne osebe

Za postopek prodaje je odgovoren upravni odbor družbe. Predsednik upravnega odbora je bil od 21. 12. 2000¹¹ mag. Milan Martin Cvikl. 11. 10. 2001 je bil razrešen in za novega predsednika upravnega odbora imenovan Goran Bizjak.

Odgovorna oseba do 21. 12. 2001 je bil direktor družbe Anton Končnik, od tega dne dalje je upravni odbor za vršilko dolžnosti imenoval Kajo Špiler.

2.3 Naložbena dejavnost družbe

V Predlogu strateških aktivnosti in ukrepov za zagotovitev izpolnjevanja obveznosti SOD¹² je bila opravljena ocena obveznosti SOD iz denacionalizacije do leta 2016. Ugotovili smo, da premoženje družbe, ki je na dan 31. 12. 2000 znašalo 119 milijard tolarjev (oziroma 1.103 milijonov nemških mark, večinoma v delnicah in deležih gospodarskih družb, pridobljenih na podlagi predpisov o lastninskem preoblikovanju), ne zadošča za poravnavo vseh njenih obveznosti.

⁵ Zakon o Slovenskem odškodninskem skladu (Uradni list RS, št. 7/93 in 48/94).

⁶ Zakon o denacionalizaciji (Uradni list RS, št. 27/91, 13/93, 31/93, 24/95, 29/95, 20/97, 23/97, 65/98, 67/98, 76/98, 60/99, 66/00, 11/01 in 54/02 - ZDen).

⁷ Zakon o zadrugah (Uradni list RS, št. 13/92, 7/93, 22/94 in 35/96 - ZZad).

⁸ Po Zakonu o izdaji obveznic za plačilo odškodnine za zaplenjeno premoženje zaradi razveljavitve kazni zaplembe premoženja in Zakonu o plačilu odškodnine žrtvam vojnega in povojnega nasilja.

⁹ Temeljni cilj upravljanja s premoženjem je določen v ZSOS. Družba je dolžna zagotavljati denarna sredstva za poravnavanje zakonskih obveznosti.

¹⁰ Zakon o javnih skladih (Uradni list RS, št. 22/00, 14/03, 26/03 in 55/03).

¹¹ Sklep skupščine SOD z dne 21. 12. 2000.

¹² Gradivo pripravljeno na predlog upravnega odbora SOD (julij 2001) in predloženo Vladi RS dne 20. 7. 2001.

Ob upoštevanju projekcije denarnih tokov in stalnih cen je bil predviden kumulativni primanjkljaj v razponu od 1.900 do 2.750 milijonov nemških mark.

Največji del premoženja so 31. 12. 2000 predstavljale kapitalske naložbe v 473 družbah, v vrednosti 89.685 milijonov tolarjev, zato je bilo ocenjeno, da bo sposobnost poravnavanja obveznosti SOD bistveno odvisna od kvalitete upravljanja s temi naložbami. Glede na opredeljeni cilj in namen ustanovitve SOD je bila strategija za doseg tega cilja večanje dodane vrednosti in donosnosti naloženega kapitala.

Za naložbeno politiko SOD je bilo v obdobju od leta 1996 do 2000 značilno intenziviranje procesa prestrukturiranja kapitalskih naložb iz manj donosnih v donosnejše z menjavami paketov delnic ali njihovimi prodajami udeležencem kapitalskega trga ali nalaganjem denarnih sredstev v delnice najuspešnejših slovenskih podjetij, ki kotirajo na borzi.

Pomembni sestavini naložbene politike sta postali varnost in vnaprej znana dospelost naložb. Zaradi pospešene denacionalizacije v letih 1999 in 2000 je bil pomemben del sredstev naložen v naložbe s fiksnim donosom in vnaprej znanimi roki dospelosti.

Značilnost kapitalskih naložb SOD je njihova velika razpršenost. Število naložb po vrednostih in primerjavo med letoma 2000 in 2001 prikazuje tabela 1.

Tabela 1: Struktura kapitalskih naložb SOD

Zap. št.	Knjigovodska vrednost naložbe	Stanje na dan 31. 12. 2000		Stanje na dan 31. 12. 2001	
		Število kapitalskih naložb	Knjigovodska vrednost skupaj	Število kapitalskih naložb	Knjigovodska vrednost skupaj
1	Do 50.000	299	4.911.766	225	3.164.980
2	Od 50.000 do 100.000	66	4.652.948	50	3.396.469
3	Od 100.000 do 200.000	41	5.773.248	39	5.555.842
4	Od 200.000 do 300.000	22	5.416.038	17	4.323.278
5	Od 300.000 do 500.000	16	6.373.483	16	6.136.278
6	Nad 500.000	29	62.557.840	29	68.089.326
Skupaj		473	89.685.323	376	90.666.173

Vir: Poročilo o poslovanju SOD v letu 2001.

Po številu so v letu 2000 največji delež (63 odstotkov) predstavljale naložbe v posamezni vrednosti do 50 milijonov tolarjev, v letu 2001 je bilo takih naložb 60 odstotkov. Bistvena značilnost v letu 2001 je bila vrednostna koncentracija na manjše število naložb v bolj uspešnih družbah (približno 10 odstotkov vseh naložb je predstavljalo vrednostno približno 75 odstotkov vseh kapitalskih naložb)¹³. SOD je delež kapitalskih naložb pod 50 milijonov tolarjev knjigovodske vrednosti v letu 2001 zmanjšala za četrtno.

¹³ Poročilo o poslovanju SOD v letu 2001 (april 2002).

3. Povzetek ugotovitev

Na podlagi rezultatov revidiranja prodaje delnic družbe Viator & Vektor lahko povzamemo naslednje ugotovitve:

- SOD je kapitalsko naložbo v družbi Viator & Vektor pridobila leta 1996 v procesu lastninskega preoblikovanja podjetij; v svojih poslovnih knjigah jo je vodila v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi¹⁴;
- pri vodenju postopka prodaje je bila uporabljena metoda neposredne prodaje obstoječim delničarjem družbe Viator & Vektor; o izbiri metode upravni odbor SOD ni sprejel odločitve;
- med postopkom zbiranja ponudb je bila minimalna cena za delnico predlagana dvakrat: prvič po prejemu prve ponudbe in je bila višja od ponujene cene ter od ocenjene vrednosti, drugi predlog je bil pripravljen po prejemu tretje zaporedne ponudbe in je bil s ponujeno ceno izenačen; prvotna predlagana minimalna cena je bila zato znižana;
- vse ponudbe za nakup delnic niso bile dokumentirane; dogovori in pogajanja pred podpisom prodajne pogodbe so potekali ustno, zato o tem ne obstajajo nobeni zapisi;
- prodajna vrednost delnice je presegla knjigovodsko vrednost; na nižje izkazano knjigovodsko vrednost je vplival način revalorizacije naložb, od dneva pridobitve do dneva prodaje, kar je bilo v skladu s tedaj veljavnimi računovodskimi rešitvami na SOD;
- prodajna cena delnice je minimalno odstopala od izhodiščne in presegla drugo minimalno ceno; s prodajo je SOD realizirala osnovni cilj prodaje, to je maksimiranje prodajne cene, in naložbo prodala za gotovino, kar je bil tudi kriterij prodaje, določen v finančnem načrtu za leto 2001;
- SOD v letu 2001 ni imela internega predpisa za vodenje postopka prodaje, zato vse faze v postopku prodaje niso bile v celoti dokumentirane; v letu 2003 je bil sprejet Pravilnik o prodaji kapitalskih naložb, ki med drugim določa cilje in metode prodaje, nadzor nad potekom postopka prodaje, vsebino predloga prodaje in odgovorno osebo za podpis prodajne pogodbe.

II. PRIPOROČILA

Za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti pri prodaji naložbe daje računsko sodišče naslednja priporočila:

- SOD naj dopolni sprejeti Pravilnik o prodajah kapitalskih naložb in hkrati opredeli obveznost uporabe pravilnika oziroma kršitev opustitve dolžnega ravnanja. Dopolnitve naj se nanašajo predvsem na način obveščanja ponudnikov, kadar je prodaja neposredna, določitev metode prodaje naložb, v katerih ima SOD manjšinske deleže, v predlogu za prodajo in zabeležke o pogajanjih z zainteresiranimi ponudniki.
- SOD naj zagotovi, da bo kontrola obračunov prodaje naložb ustrezna in da bo obračune podpisala odgovorna oseba.

Besedilo je zaradi podatkov v pogodbah, ki so določene kot poslovna skrivnost med prodajalcem in kupci delnic Viator & Vektor, zaupne narave, zato ga v tem poročilu, ki je dostopno javnosti, ne objavljamo.

¹⁴ Sklep o določitvi Slovenskih računovodskih standardov (Uradni list RS, št. 69/93 in 72/93).

III. MNENJE

Revidirali smo pravilnost in smotrnost poslovanja Slovenske odškodninske družbe pri prodaji delnic družbe Viator & Vektor v letu 2001. Poslovodstvo Slovenske odškodninske družbe d. d. je odgovorno za pravilnost in smotrnost prodaje, naša naloga pa je, da podamo mnenje o tem.

Revidiranje smo načrtovali in izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij. Revizijski postopki so obsegali pridobivanje, pregledovanje, analiziranje in presojo podatkov v poročilu o prodaji delnic, ki ga je za potrebe revizije pripravila SOD. Menimo, da je opravljena revizija primerna podlaga za izrek mnenja o pravilnosti in smotrnosti prodaje.

1. Mnenje o pravilnosti poslovanja Slovenske odškodninske družbe pri prodaji delnic družbe Viator & Vektor v letu 2001

Slovenska odškodninska družba je pri prodaji delnic družbe Viator & Vektor ter pri knjigovodskem obravnavanju naložbe ravnala v skladu z veljavnimi predpisi (*pozitivno mnenje*).

Ne da bi izrazili pridržek k mnenju opozarjamo, da Slovenska odškodninska družba pri prodaji delnic družbe Viator & Vektor ni upoštevala dobre prakse, ker med prodajo ni zagotovila ustrezne dokumentiranosti vseh faz postopka prodaje in s tem sledljivosti dogodkov.

2. Mnenje o smotrnosti poslovanja Slovenske odškodninske družbe pri prodaji delnic družbe Viator & Vektor

Pri prodaji delnic družbe Viator & Vektor je Slovenska odškodninska družba uresničila določene kriterije za prodajo, opredeljene s finančnim načrtom za leto 2001: uskladitev prodaje z enim od institucionalnih delničarjev družbe in prodajo delnic za gotovino.

Prodajna cena delnice je presegla določeno minimalno ceno za prodajo in s tem spodnjo mejo v razponu ocenjenih vrednosti. Od cene, ki je predstavljala izhodišče za prodajo, je minimalno odstopala, a je presegla vse prispele ponudbe, zato je po našem mnenju Slovenska odškodninska družba prodajo finančne naložbe izvedla *uspešno*.

IV. ODZIVNO POROČILO

Odzivno poročilo ni potrebno, ker v reviziji niso bile ugotovljene pomembne nepravilnosti, za ugotovljene manjše nepravilnosti in pomanjkljivosti pa je Slovenska odškodninska družba d. d. že med revizijo sprejela ustrezne ukrepe (tretji odstavek 29. člena ZRacS-1).

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči ali drugimi državnimi organi.

Tomaž Vesel,
prvi namestnik predsednika računskega sodišča